

Brüssel, 4. aprill 2019
(OR. en)

7139/19

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0390(COD)

CODEC 593
VISA 54
PREP-BXT 84
COMIX 142
PE 61

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud, seoses Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Brüssel, 3.–4. aprill 2019)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud eelnõu suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel, vältides seega vajadust teise lugemise ja lepitusmenetluse järele.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

Seoses sellega esitas Claude MORAES (S&D, UK) kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel ühe kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 3) määruse ettepaneku muutmiseks. Kõnealuse muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus.

Lisaks sellele esitas enam kui 38 parlamendiliiget ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 4).

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 4. aprillil 2019 toimunud hääletusel vastu määruse ettepaneku muutmiseks esitatud kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 3). Muude muudatusettepanekute üle ei hääletatud ning muid muudatusettepanekuid vastu ei võetud. Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud komisjoni ettepanekusse muudatusettepanekutega tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

Seoses Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega nende kolmandate riikide, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja nende kolmandate riikide loetelu, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud *I**

Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud, seoses Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega (COM(2018)0745 – C8-0483/2018 – 2018/0390(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2018)0745),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 77 lõike 2 punkti a, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0483/2018),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 69f lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 2. aprilli 2019. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A8-0047/2018),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 4. aprillil 2019. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/..., millega muudetakse ■ määrust (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud, seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

³ *Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2019. aasta seisukoht.*

ning arvestades järgmist:

- (1) 29. märtsil 2017 esitas Ühendkuningriik Euroopa Liidu lepingu (**„ELi leping“**) artikli 50 kohase teate Euroopa Ülemkogule oma kavatsuse kohta liidust välja astuda.
- 21. märtsil 2019 nõustus Euroopa Ülemkogu pikendama ELi lepingu artikli 50 lõikes 3 sätestatud tähtaega kuni 22. maini 2019, tingimusel et Ühendkuningriigi Parlamendi Alamkoda kiidab Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu⁴ („väljaastumisleping“) heaks. Euroopa Ülemkogu nõustus juhul, kui Ühendkuningriigi Parlamendi Alamkoda ei peaks väljaastumislepingut heaks kiitma, pikendama seda tähtaega kuni 12. aprillini 2019.**
- (2) Euroopa Liidu toimimise lepingu (**ELi toimimise leping**) artikli 21 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ⁵ alusel on liidu kodanikel õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, sealhulgas õigus siseneda liikmesriikide **territooriumile** ilma viisa või muude samaväärsete formaalsusteta.

⁴ **ELT C 66I, 19.2.2019, lk 1.**

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

- (3) Ühendkuningriigi liidust väljaastumise tagajärjel lõpeb *aluslepingute* ja direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamine Ühendkuningriigi kodanike suhtes, kes kuuluvad kategooriasse „*British citizens*“, *ühtlasi kaotavad nad õiguse siseneda liikmesriikide territooriumile ilma viisa või muude samaväärsete formaalsusteta*. Seepärast on vaja lisada Ühendkuningriik **■** *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1806⁶ ühte lissasse. I lisa on loetletud kolmandad riigid, kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa, ning II lisa on loetletud need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud.*
- (4) *Gibraltar ei ole Ühendkuningriigi osa. Liidu õigust on Gibraltari suhtes kohaldatud 1972. aasta ühinemisaktis sätestatud määral üksnes ELi toimimise lepingu artikli 355 punkti 3 alusel. Ühendkuningriigi lisamisega määruse (EL) 2018/1806 II lisa 1. osasse ei hõlmata kategooriat „British Overseas Territories Citizens“, kes on saanud kodakondsuse tänu seotusele Gibraltariga. Seega tuleks Gibraltar kanda koos teiste Briti ülemereterritooriumidega määruse (EL) 2018/1806 II lisa 3. osasse.*

⁶ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 303, 28.11.2018, lk 39).*

- (5) Kriteeriumid, mida tuleks arvesse võtta, kui juhtumipõhise *hindamise alusel* määratakse kindlaks kolmandad riigid, kelle kodanikelt nõutakse viisat, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud, on sätestatud ■ määruse (EL) 2018/1806 artiklis 1. Need kriteeriumid on seotud muu hulgas ebaseadusliku sisserände, avaliku korra ja julgeolekuga, majandusliku kasuga, eelkõige turismi ja väliskaubanduse aspektist, ning liidu ja asjaomaste kolmandate riikide välissuhetega, arvestades eelkõige inimõigusi ja põhivabadusi, samuti piirkondlikku ühtekuuluvust ja vastastikkuse põhimõtet.
- (6) Võttes arvesse kõiki ■ määruse (EL) 2018/1806 artiklis 1 loetletud kriteeriume, on asjakohane Ühendkuningriigi kodanikud, kes kuuluvad kategooriasse „*British citizens*“, liikmesriikide territooriumile reisimisel viisanõudest vabastada. Arvestades geograafilist lähedust, majanduse seotust, kaubanduse mahtu ja seda, kui palju toimub inimeste lühiajalisi liikumisi Ühendkuningriigi ja liidu vahel äri, puhkuse või muul otstarbel, peaks viisavaba reisimine soodustama turismi ja majandustegevust ning seeläbi tooma liidule kasu.

■

(7) Seega tuleks Ühendkuningriik kanda kategooria „*British citizens*“ osas määruse **(EL) 2018/1806** II lisasse.

(8) ***Käesolev määrus põhineb eeldusel, et tihedate suhete säilitamise huvides annab Ühendkuningriik täieliku vastastikuse viisavabaduse kõigi liikmesriikide kodanikele. Juhul kui*** Ühendkuningriik kehtestab tulevikus vähemalt ühe liikmesriigi kodanikele viisanõude, tuleks kohaldada **■** määruse **(EL) 2018/1806** artiklis 7 sätestatud vastastikkuse põhimõtet. ***Vastastikkuse põhimõtte*** kohaldamisel peaksid Euroopa Parlament, nõukogu, komisjon ja liikmesriigid tegutsema viivitamata. ***Komisjon peaks jälgima pidevalt vastastikkuse põhimõtte järgimist ning teavitama Euroopa Parlamenti ja nõukogu viivitamata igasugusest arengust, mis võiks selle põhimõtte järgimist ohustada.***

■

- (9) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)⁷ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ⁸ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.

⁷ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

⁸ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

- (10) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁹ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ¹⁰ artikliga 3.

⁹ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

¹⁰ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

- (11) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹¹ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL¹² artikliga 3.

¹¹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

¹² Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

- (12) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ¹³; seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ***ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.***
- (13) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ¹⁴; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (14) Käesolev määrus on õigusakt, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses.

¹³ Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

¹⁴ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

(15) Käesolev määrus peaks jõustuma *järgmisel* päeval *pärast seda, mil* Ühendkuningriigi suhtes *lõpeb liidu õiguse* kohaldamine.

(16) Seetõttu tuleks määrust *(EL) 2018/1806* muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust **(EL) 2018/1806** muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 6 lõike 2 punkt d asendatakse järgmisega:

„d) ilma et see piiraks 20. aprillil 1959 Strasbourgis alla kirjutatud **Euroopa Nõukogu** pagulaste viisanõude kaotamise Euroopa lepingust tulenevaid kohustusi, pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud ning muud isikud, kellel ei ole ühegi riigi kodakondsust ja kelle elukoht on Iirimaaal ning kellele Iirimaa on välja andnud reisidokumendi, mida asjaomane liikmesriik tunnustab.“

2) II lisa 1. osasse lisatakse järgmine tekst:

„Ühendkuningriik (välja arvatud 3. osas osutatud kategooria „*British nationals*“.

3) II lisa 3. osa pealkiri asendatakse järgmisega:

„BRITI KODANIKUD (*BRITISH NATIONALS*), KES EI OLE ÜHENDKUNINGRIIGI KODANIKUD (*BRITISH CITIZENS*)“.

- 4) *II lisa 3. osas lisatakse sõnade „British Overseas Territories Citizens“ järele järgmine tekst:*

„Need territooriumid on Anguilla, Bermuda, Briti Antarktise ala, Briti India ookeani ala, Briti Neitsisaared, Kaimanisaared, Falklandi saared, Gibraltar, Montserrat, Pitcairn, Saint Helena, Ascension ja Tristan da Cunha, Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared ning Turksi ja Caicose saared.*

-
- * *Gibraltar on Ühendkuningriigi koloonia. Gibraltari üle teostatavate suveräänsete õiguste osas valitseb Hispaania ja Ühendkuningriigi vahel erimeelsus, mis tuleb lahendada, võttes arvesse ÜRO Peaassamblee asjakohaseid resolutsioone ja otsuseid.“*

Artikkel 2

Kui Ühendkuningriik kehtestab vähemalt ühe liikmesriigi kodanikele viisanõude, kohaldatakse määruse **(EL) 2018/1806** artiklis 7 sätestatud vastastikkuse põhimõtet. **Vastastikkuse** põhimõtte kohaldamisel tegutsevad Euroopa Parlament, nõukogu, komisjon ja liikmesriigid viivitamata.

Artikkel 3

■ Käesolev määrus jõustub ■ järgmisel päeval pärast seda, mil Ühendkuningriigi suhtes lõpeb liidu õiguse kohaldamine.

■ Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

...

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja
